

KOMENNUSTYÖLÄISTEN KOKEMUKSET HERÄSIVÄT ELOON SARJAKUVINA

”Äiti, kuka on tuo mies?”, kysyy 2-vuotias pikkupoika isänsä palatessa pitkältä työkomennukselta. Miten ratkaista haastava hengenvaarallinen tilanne, kun aggressiivisesti käyttäytyvä humalainen työtoveri pitäisi saada korkeilta telineiltä turvallisesti alas. Muun muassa nämä tositarinat on nyt julkaistu Kari Sihvosen kuvittamina sarjakuvina.

Edellä mainitut tarinat on poimittu ”Teräsmiehet maailmalla – komennusmiesten tarinat” – kirjoituskilpailuun jätettyjen kertomusten joukosta. Kirjoituskilpailun tavoitteena oli kerätä tietoa ja tarinoita suurelle yleisölle melko tuntemattoman ammattiryhmän, komennusmiesten, työstä ja elämästä. Kilpailun tuomarina toimi kirjailija Antti Tuuri, joka nosti palkittavaksi kaksi henkilöä, Risto Lakasen ja Kari Hirvonsalon. Lakanen jätti kymmenkunta tarinaa pitkältä komennusmiesuraltaan ja Hirvonsalo kuvasi vaiherikasta ensimmäistä ulkomaan komennusmatkaansa.

Komennusmiehet ovat miehiä ja naisia, joilla ei ole vakituista työntekopaikkaa. Tyypillisesti komennukset liittyvät esimerkiksi rakennusprojekteihin ja huoltoseisakkeihin, joissa ei paikallisesti ole saatavilla riittävästi ammattitaitoista henkilökuntaa. Kun työn perässä liikutaan ja ollaan paljon pois kotoa, saattaa paljon tapahtuakin. Näistä tapahtumista syntyy uskomaton määrä hienoja, inhimillisen koskettavia ja jännittäviäkin tarinoita. Tämän sai huomata Jari Vesanen osallistuessaan ensimmäistä kertaa komennusmiesten pikkujouluihin 9 vuotta sitten. Vesanen kertoo tulleen yrittäjäksi tänä vuonna 20 vuotta täyttäneeseen yritykseen toimialan ulkopuolelta eikä sen toiminta ollut ennestään tuttua. Yrityksen pikkujouluissa hän pääsi kuulemaan komennusmiehiltä toinen toistaan mielenkiintoisempia tarinoita, joiden tapahtumapaikkoina olivat lähes kaikki Suomen voimalaitokset ja merkittävät paperi- ja sellutehtaat jopa maapallon toisella puolen. Rakennus- ja huoltotöissä oli oltu kotimaan lisäksi ympäri maailman, Japanissa, Uruguayssa, Indonesiassa, Brasiliassa, Chilessä, Australiassa, Nigeriassa Senegalissa, Venäjällä Portugalissa ... luettelo oli loputon. Työkomennukset vaihtelivat muutamasta vuodesta lyhyisiin päiviä kestäviin huoltoseisakkeihin.

Tarinoiden myötä avautui aivan uudenlainen, julkisuudelta piilossa pysyttelevä maailma. On aivan ilmeistä, että ilman näiden työmiesten ja -naisten panosta Suomessa olisi talvisin tosi kylmää ja valotonta myös sisätiloissa. Voimalaitokset ja paperitehtaat eivät pysy toimintakuntoisina ilman kiertäviä ammattilaisia, komennusmiehiä tai reppumiehiä kuten heitä ennen kutsuttiin. ”Heräsi ajatus, että näitä reheviä, elämänmakuisia tarinoita olisi syytä kerätä tavalla tai toisella talteen ja saattaa näkyville vastapainona julkisuutta hallitsevalle melko tunteettomalle talouskeskeiselle työelämäkeskustelulle. Olin varma, että nämä kokemusperäiset tarinat kiinnostaisivat muitakin kuin minua”, toteaa Vesanen. Ajatus sai itää useamman vuoden, kunnes se versoi ideana kirjoituskilpailusta. Kilpailun toteuttamiseen Vesanen sai mukaan Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran ja Metallityöväenliiton.

”Teräsmiehet maailmalla – komennusmiesten tarinat” –kirjoitusten lähettämisen määräaika oli helmikuussa 2016. Kirjailija Antti Tuuri valitsi voittajat kesäkuussa 2016. Kilpailun tuloksena saatiin kymmenittäin hienoja eripituisia omakohtaisia kertomuksia matkatyön iloista ja suruista. Oli selkeää, että ne ansaitsivat tulla julkaistuiksi jollain muotoa.

Sopivaksi formaatiksi valikoitui sarjakuva ja tekijäksi löytyi mm. Myrkkyä ja Korkeajännityksiä kuvittanut Kari Sihvonen. ”Tekstit ovat olleet monipuolisia ja mielenkiintoisia. Useissa teksteissä on myös loistavaa ajankuvaa menneestä maailmasta, joten työ on ollut myös historiallisesta näkökulmasta mielenkiintoinen. Joukossa on ollut sekä pitkiä monipuolisempia juttuja, että lyhyitä huumoripaloja. Kaikkiaan olen ollut tyytyväinen lopputulokseen ja työhön valittu piirrosjälki nivoo erilaisetkin tarinat mukavasti yhtenäiseksi kokonaisuudeksi” kommentoi Sihvonen.

Arkistotutkija Juha Nirkon mukaan Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkisto on ollut järjestämässä moninaisia muistitiedon keruita, jotka liittyvät ammattikuntiin tai työyhteisöihin: vuoden 1969 metsätyömies- eli jätkäperinnekeruu oli tavallaan tämän katkeamattoman sarjan ensimmäinen. Keruiden mainioita tuloksia on julkaistu aiemmin ainakin kirjoissa, lehdissä, tvohjelmissa, näytelmissä, taidenäyttelyissä ja nettisivustoilla. Sarjakuvina julkaisu on tähän saakka harvinaista, mutta ehdottomasti kannattaa, ja sopii näköjään tosi hyvin ainakin komennusmiesaiheeseen. Myös Antti Tuuri piti hauskana ideana teettää tarinoista sarjakuvia, joista voidaan mahdollisesti myöhemmin painaa myös sarjakuvakirja.

Tarinoita on tässä vaiheessa piirretty toistakymmentä ja ne on nyt julkaistu verkkosivuilla osoitteessa: www.komennusmiehet.com ja facebookissa www.facebook.com/komennusmiehet/.
Vielä kuvittamattomia tarinoita piirretään edelleen ja niitä julkaistaan suunnilleen yhden tarinan viikkotahdilla.

Lisätietoja: Jari Vesanen, gsm 040 701 0899,
jari.vesanen@bpasennus.fi